

СЕДМА ПОЛИТИЧКА АКАДЕМИЈА ЗА СОЦИЈАЛНА ДЕМОКРАТИЈА 2014

Групен истражувачки труд

МОЖНОСТИ ЗА ЗАЕДНИЧКА ПЛАТФОРМА НА ПОГРЕСИВНИТЕ ПОЛИТИЧКИ И ОПШТЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ (СИЛИ)

Изработиле:

Дејан ПАВЛЕСКИ
Билјана ЗДРАВКОСКА
Божидар ХРИСТОВ
Дијана ПЕТКОСКА
Драгана КРСТЕВСКА
Ивана ЈОРДАНОВСКА
Марко МИХАИЛОВСКИ
Самир РУШИТИ
Стефани АРСОВСКА
Џабир ДОКО

Скопје, јуни 2014 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД	1
ОСВРТ КОН ПРОГРЕСИВНОТО ДВИЖЕЊЕ	2
Прогресивните идеи во македонската историја од 20-ти век.....	3
Основ, причини и поттик за креирање на заедничка платформа помеѓу прогресивните политички и општествени организации (сили)	4
МЕТОДОЛОГИЈА.....	5
АНАЛИЗА НА АНКЕТНИТЕ ПРАШАЛНИЦИ.....	8
Структура на прашалниците	8
Преглед на одговорите за воведните прашања	9
Детектирање на проблемите	10
Можности за заедничка платформа на прогресивните сили.....	14
ЗАКЛУЧОЦИ	15
ПРЕПОРАКИ ЗА КРЕИРАЊЕ НА ПОЛИТИКИ	16
РЕФЕРЕНЦИ	17

ВОВЕД

Целта на овој труд е да ја дефинира моменталната состојба во Република Македонија, да истражи дали има организации и поединци кои се стремат за прогрес на општеството, дали е тоа потребно и колку во овој момент, како и тоа да даде одговор дали е можна заедничка соработка на сите прогресивни организации и поединци под една заедничка платформа за делување. Конечно, врз основа на спроведеното истражување ќе се обидеме да дадеме заклучоци и препораки за делување.

Најпрвин, неопходно е да дефинираме што е тоа прогресивно движење, кои организации се прогресивни, која е историската позадина на ваквите идеи и движења во светот и кај нас и во каква состојба се наоѓа моментално Република Македонија.

Секако, многу е тешко да се даде точна дефиниција на тоа што е тоа прогресивно движење, кои се целите на едно такво движење и кои организации можат да се дефинираат како прогресивни во актуелниот момент. Во крајна линија, ние ниту имаме намера да ги разгледуваме тие теоретски дилеми, ниту да навлегуваме во некакви детални анализи на минатото.

Со овој труд ние ќе се обидеме да дадеме свое размислување и да го споредиме со добиените повратни информации, односно ставови и мислења од оствареното истражување.

Во контекст на денешните предизвици, а имајќи ги во предвид историските случувања, ќе се обидеме да ги дефинираме кои се прогресивните цели кон кои ние денес би требало да се стремиме.

За потребите на овој труд е спроведено и директно истражување на мислењето на повеќе одбрани политичките партии, општествени организации и личности за кои ние сметаме дека во своето досегашно делување се репрезенти односно застапници на идејата за прогрес и подржување на прогресивните цели. Исто така, опфатени се и организации кои во суштината на своето постоење би требало да се дефинираат како прогресивни организации. Сепак, заради релевантност и споредба на податоците паралелно е спроведена анкета и на поширока група на поединци која не е однапред определена.

ОСВРТ КОН ПРОГРЕСИВНОТО ДВИЖЕЊЕ

Зборот “прогрес” има латинско потекло и е тесно врзан за човештвото уште од неговиот почеток. Првпат бил употребен од римскиот поет и филозоф Лукрециј во 1 век н.е. во својата поема “За природата на нештата“ каде, набројувајќи ги достигнувањата на човештвото, Лукрециј поентира дека човекот постепено правел прогрес¹.

Прогресот во себе ги содржи сите димензии на човековиот и општествениот живот кои се појавуваат во одредени моменти во зависност од степенот на развој на општеството во даден историски период и во својата најопшта смисла подразбира напредок и развој. Во класичниот период, античките автори прогресот го забележуваат најчесто низ призмата на уметноста, филозофијата и политиката. Во Средниот век на прогресот му била дадена една спиритуална форма на индивидуален духовен развој од страна на црковните лица, но и една колективна цивилизациско-обединувачка димензија во името на теократските доктрини на политички план².

Со појавата на ренесансата во 14 век, прогресот во Европа започнува да се перцепира низ призмата на ослободување од црковните стеги и развој на уметноста, науката и политиката. Во овој период се појавува уште една димензија на прогресот, и тоа хуманистичката³.

Просветителството, движење кое се појавило кон крајот на 17 век било карактеристично по тоа што го промовирало разумот и индивидуализмот на сметка на традицијата. Се појавуваат и основите за развој на граѓанскиот концепт на општествата во западна Европа и терминот “прогрес” се приближува кон неговото современо значење кое е карактеристично за денес. Во Франција, под влијание на просветителството, се случува Буржоаската револуција започнувајќи во 1789 година која ја укинува апсолутистичката монархија, воведува национално собрание, а Декларацијата за правата на човекот и граѓанинот ги прогласува Французите еднакви во своите права и слободи.

Кон крајот од 19 век прогресот станува идеал. Прогресивизмот како правец, меѓу другото, најмногу се насочува кон политичката и социјално-економската димензија. Една од причините за ова е брзата индустријализација на Западна Европа и САД. И покрај тоа што прогресивизмот е прифатен кај либералите и дел од конзервативците, најмногу се

---

¹ F.S. Marvin, The idea of progress, in F.S. Marvin, ed. , Progress and history, Oxford University Press, 1919

² Ibid.

³ Ibid.

врзува за лево-ориентираните политичари и теоретичари кои сметаат дека прогресот на општеството е спречен од големата економска нееднаквост на граѓаните и монополот на големите компании. Токму на тоа поле, тие ги насочуваат своите идеи за промени во општеството⁴.

Преку влијанието на Маркс и Енгелс и останатите социјалистички теоретичари и активисти, преку Париската Комуна која се создава како неколкумесечна социјалистичка револуционерна власт, прогресивните идеи врзани за левата идеологија ќе почнат да се материјализираат во конкретни придобивки за граѓаните, односно работниците во Европа и САД, како што е воведувањето на осумчасовно работно време, забраната за искористување на детскиот труд, правото на организирање на работниците во синдикати, правото на глас со елиминација на дискриминацијата на жените и малцинствата и т.н.

Прогресивните идеи во македонската историја од 20-ти век

И покрај тоа што основната цел на Македонското револуционерно движење, кое било формирано на крајот од 19 век, било национално ослободување и создавање на сопствена држава преку вооружена борба и сенародно востание, внатре во самото движење се појавиле прогресивни идеи врзани околу, условно кажано, левицата на ВМРО. Оваа левица корените ги влечела од Македонската работничка социјалистичка група на чело со Васил Главинов, а подоцна дел од нејзините членови и директно се вклучиле во активностите на ВМРО. Прогресивните идеи имале влијание и врз главниот идеолог во организацијата, Гоце Делчев⁵.

Како една од најпрогресивните идеи на македонците од почетокот на 20 век се смета создавањето на Крушевската Република во Илинденското востание со републиканско уредување, со свое Народно Собрание, привремен извршен совет, односно Влада, народна милиција и судство. Оваа привремена власт издала и Манифест упатен до турското и албанското население за заедничка битка за ослободување, кој е карактеристичен по својата наднационална, надрелигиска и социјална димензија повикувајќи на воспоставување поправедно општество.

Во периодот помеѓу двете светски војни, прогресивната мисла се развивала преку лево-ориентираните организации (ВМРО Обединета, Комунистичката партија, МАНАПО).

---

⁴ <http://en.m.wikipedia.org/wiki/Progressivism>

⁵ Павел Шатев, Солунскиот атентат и заточениците во Фезан, Култура, 1994, 42 стр.

За време на Втората светска војна, македонците своите прогресивни идеи ги реализираат преку Народноослободителната борба, која резултирала не само со создавањето на сопствена држава, туку и со воспоставување на концептот на рамноправност, еднаквост и национално самоопределување на сите етнички заедници.

Основ, причини и поттик за креирање на заедничка платформа помеѓу прогресивните политички и општествени организации (сили)

„Моќта на власта може да се намали, единствено ако престане покорноста на граѓаните“⁶. Имаме нефункционална демократија поради тоа што политичките партии се јавуваат како единствен актер во политиката, а тоа може да доведе до целосна партизација на државата и општеството. Моќта на власта може да се контролира преку желбата на населението да воспостави граници на истата. Токму во овој сегмент лежат причините и поттикот за здружување на силите на граѓанските организации, невладиниот сектор, политичката опозиција, здруженијата на граѓани, и способноста на населението, односно `тивкото мнозинство`, да ја ускратат поддршката и моќта на власта.

Здружената заедничка платформа на прогресивните политички и општествено-граѓански сили потребно е да имаат концизно дефинирана кауза, која би овозможила и добра основа за соработка. Експанзивното ширење на пораката треба да допре до сите граѓани и до секој општествен сегмент, притоа вдахнувајќи му свест на општеството и формирајќи активно демократско граѓанство. Идејата е добро да биде што е можно популистичка, а популизмот се темели врз продирање и будење на заспаните делови во општеството.

Активното граѓанство е тесно поврзано со јавните политики, всушност активното граѓанство формира јавни политики, кога власта не успева да ги реши проблемите на граѓаните. Пред да се одлучи да се делува под заедничка платформа, и граѓанскиот, и политичкиот сектор (опозицијата), задолжително идентификуваат одреден општествен проблем. Потребна е автентична политика на заедничката платформа, бидејќи политичката пракса и сознанија бележат дека луѓето сакаат победи, а притоа и да бидат дел од движење кое има јасна и недвосмислена цел.

---

⁶ `Од диктатура до демократија` - Џин Шарп

МЕТОДОЛОГИЈА

Пристапот кон изработка на овој труд се базира на претпоставката дека во моментот во Република Македонија постои политичка, но и општествена криза која е настаната пред се заради непочитување на Уставот и законите од страна на органите и институциите на државата.

Оваа наша претпоставка се темели на фактот дека опозицијата во целост не ги призна последните парламентарни избори и не ги прифаќа освоените пратеничките мандати, потоа Извештајот на ОБСЕ и ОДИХР за последните парламентарни избори од април 2014 година, Извештајот на Европската Комисија за напредокот на Република Македонија од 2013 година, последниот Извештај на Стејт Департментот за практикување на човековите слободи во Република Македонија за 2013 година, извештаите на Фридом Хаус од 2014 за Македонија, извештајот за Индексот на слобода на светскиот печат на Репортери без граници од 2014 година, реакции и ставови на Здружението на новинарите за состојбите со новинарите и медиумите во РМ, реакции на Транспарентност Македонија за мешање на Владата во независноста на судството и политички прогон, Анализата за независноста на судството во Република Македонија од страна на Институтот за човекови права, како и многу други изјави на релевантни домашни и странски политичари, дипломати и аналитичари.

Со овој истражувачки труд пред се сакаме да одговориме на неколку прашања: дали во Македонија постојат прогресивни сили, дали во Македонија е созреан моментот за обединување на сите прогресивни сили под една заедничка платформа на делување, дали во моментот е можно обединување на сите прогресивни сили за делување со заедничка платформа, но и да се обидеме да дадеме видување за тоа кои и какви се можностите за дефинирање на заедничка платформа на прогресивните сили во Македонија.

Како појдовни темелни вредности околу кои би се обединиле сите прогресивни сили под една заедничка платформа ги земаме темелните вредности дефинирани во член 8 од Уставот на Република Македонија:

„- основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот; - слободното изразување на националната припадност; - владеењето на правото; - поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска; - политичкиот плурализам и слободните непосредни и демократски избори; - хуманизмот, социјалната правда и солидарноста; - уредувањето и хуманизацијата на

просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата и - почитувањето на општо прифатените норми на меѓународното право“⁷.

Начинот на кој ќе пристапиме кон ова истражување е со помош на анкетирање.

Целните групи генерално може да се поделат во директна и индиректна група. Во директната целна група влегуваат: политички партии, синдикати, младински и студентски организации, невладини организации, интелектуалци, новинари и културни работници. Индиректната целна група е поширока група на поединци која не е однапред определана.

За таа цел се изготвени четири анкетни прашалници. Првиот прашалник беше наменет за општествените граѓански организации, вториот за широка дистрибуција на недефинирани поединци, третиот за интелектуалци, новинари, културни работници и четвртиот за политички партии.

Анкетните прашалници беа изработени и во најголем дел обработени со помош на алатката Google Forms и се целосно анонимни, освен оној за интелектуалците кој остава слобода на индивидуално изјаснување и оној за политичките партии кој не е анонимен.

Во најголем дел на прашањата се понудени неколку опции за одговор заради можност на директна споредба на резултатите. Сепак, во прашалникот наменет за интелектуалците, новинарите и културните работници, како и тој за политичките партии има оставено повеќе простор за слободно изразување со цел да се извлече поавтентично мислење и можност при обработка и споредба на одговорите да се добијат одредени поенти.

Анкетирањето се спроведе во периодот од 10 до 18 јуни 2014 година. Анкетните прашалници беа дистрибуирани преку е-пошта и користејќи ги социјалните мрежи.

---

⁷ Устав на РМ

АНАЛИЗА НА АНКЕТНИТЕ ПРАШАЛНИЦИ

Анкетните прашалници беа доставени до 147 општествени граѓански организации, 10 политички партии, 92 интелектуалци, новинари и културни работници и неодреден број на поединци. Одговори се добија од 19 општествени граѓански организации, 11 интелектуалци, новинари и културни работници и 137 поединци и од две политички партии. Сепак, сметаме дека резултатите добиени од анкетите се релевантен показател за изведување на одредени заклучоци и предлагање на пепораки за креирање на одредени политики.

Структура на прашалниците

Прашалниците беа изработени како модификација/прилагодување на еден образец и принцип, а прашањата беа групирани во: воведни прашања, детектирање на проблемите и можности за заедничка платформа на прогресивните сили.

Воведните неколку прашања се разликуваат кај сите прашалници. Така, во прашалникот за општествените граѓански организации тие се:

1. Каков тип на организација сте?
2. Колку време постои вашата организација?
3. Колку често соработувате со други организации при работа на вашите проекти?
4. Со кој тип на организации најчесто соработувате?
5. Дали сметате дека соработката со други организации е добар начин за постигнување на вашите цели?
6. Дали сметате дека Вие/Вашата организација се залага(те) за прогресивни цели?

Во прашалникот за поединци воведните прашања беа следни:

1. Пол:
2. Колку години имате?
3. Дали и на кој тип на организации сте член?
4. Дали сметате дека Вие лично се залагате за прогресивни цели?
5. Дали сметате дека соработката со поединци и групи/здруженија е добар начин за постигнување на вашите цели?
6. Дали сметате дека членувањето во политичка партија е добар начин за постигнување на вашите цели?

Во прашалникот за интелектуалци, новинари и културни работници воведни прашања беа:

1. Пол:
2. Која е Вашата возраст?
3. Кој е Вашиот професионален ангажман во моментот?
4. Дали сметате дека Вие лично се залагате за прогресивни цели?

Втората група на прашања се еднакви за сите прашалници, се однесуваат на детектирање на проблемите во нашето општество и тоа поделени во четири сегменти:

- Развиено и динамично граѓанско општество,
- Индивидуални слободи и заштита за маргинализираните групи,
- Еднакви можности за граѓаните,
- Одговорност, демократичност и транспарентност на Влада на РМ.

Пред се темелните вредности наведени во Уставот на РМ, дополнети со вредности за кои ние сметаме дека спаѓаат во спектарот на прогресивното делување, беа распоредени во сите сегменти. Како директни одговорности на Владата на РМ беа наведени одредени функции за кои сметаме дека во моментот се најзагрозени. Интелектуалците и политичките партии имаа можност за одговор со дополнување.

Преглед на одговорите за воведните прашања

Според резултатите на анкетата во општествените граѓански организации, анкетирани се 13 здруженија на граѓани, 3 синдикати, 1 фондација, 1 студентска организација и 1 останата организација. Од сите организации 10 се со стаж поголем од 10 години, 3 организации се со стаж од 5 до 10 години и 4 организации под 5 години постоење. Сите тие соработуваат со останати организации понекогаш (10 организации) и секогаш (9 организации), а типот на организации со кои соработуваат најчесто се здруженија на граѓани (11), фондации (3), политички партии (2), синдикати (1), студентски организации (1) и друго (1). Сите (19) сметаат дека се залагаат за прогресивни цели и дека соработката со други организации е добар начин за постигнување на своите цели.

Од анкетираниите поединци 88 се машки, а 47 женски при што најголем дел (108) се на возраст од 18 до 35 години, 25 се на возраст од 35 до 65 години, а двајца постари од 65 години. Најголем дел од нив (118) сметаат дека се залагаат за прогресивни цели, а дури 126 испитаници сметаат дека соработката со поединци и групи/здруженија е добар начин за остварување на своите цели. Но, дури 47 од испитаниците не членуваат во

никакви организации, ист е бројот и на оние кои членуваат во политички партии, 35 членуваат во здруженија на граѓани, 11 во студентски организации и тројца во синдикати. Интересен е и податокот дека повеќето од нив (78) сметаат дека членувањето во политичка партија не е добар начин за постигнување на нивните цели.

Анкетата за интелектуалци, новинари и културни работници ја пополнија вкупно единаесет (11) од кои 8 се машки, 3 женски, а возраста на 7 од нив е помеѓу 35 и 65 години, додека на 4 е помеѓу 25 и 35 години. Девет од нив се занимаваат со општествена дејност, а двајца со друг вид на дејност, но сите се залагаат за прогресивни цели.

Детектирање на проблемите

Подолу е паралелен преглед на одговорите од втората група на прашања од сите прашалници.

Кои од следните проблеми сметате дека највеќе го лимитира општествениот развој?

Одговор	Организации		Поединци		Интелектуалци	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
Недоволно развиено и динамично граѓанско општество	6	32%	34	25%	3	27%
Недоволно индивидуална слобода и заштита за маргинализираните групи	0	0%	6	4%	0	0%
Неодговорна, недемократска и нетранспарентна влада	6	32%	58	43%	6	55%
Нееднакви можности за граѓаните	7	37%	37	27%	2	18%

Колку сметате дека е развиено граѓанското општество во Македонија?

Одговор	Организации		Поединци		Интелектуалци	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
Многу развиено	1	5%	1	1%		
Просечно развиено	11	58%	56	41%	4	36%
Неразвиено	7	37%	78	58%	7	64%

Која од наведените вредности на граѓанското општество сметате дека е најзагрозена во нашето општество?

Одговор	Организации		Поединци		Интелектуалци	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
Политичкиот плурализам	6	32%	35	26%	6	32%
Меѓуетничките односи	4	21%	37	28%	2	11%

Заштита на етничките заедници	0	0%	0	0%	0	0%
Грижа за стари и изнемоштени лица и лица со посебни потреби	0	0%	3	2%	1	5%
Заштита и унапредување на животната средина	1	5%	5	4%	2	11%
Хуманизмот, социјалната правда и солидарноста	8	42%	54	40%	5	26%
Друго					3	16%

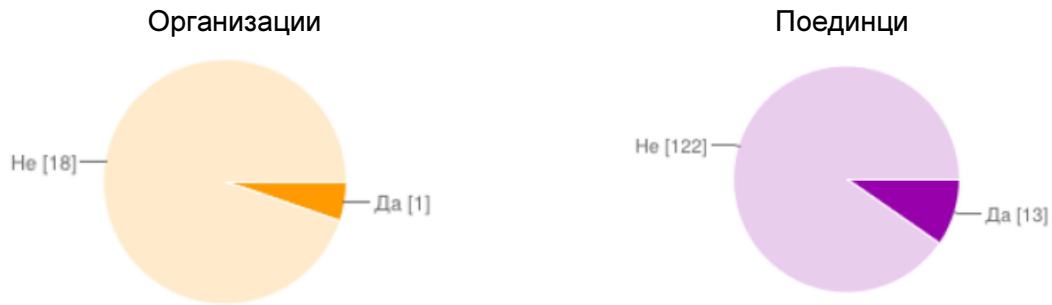
Кои од подолу наведените области сметате дека се најзагрозени за обезбедување на еднаквост на граѓаните?

Одговор	Организации		Поединци		Интелектуалци	
Борба против корупција и непотизам	10	53%	78	58%	5	24%
Квалитетно јавно образование за сите	4	21%	17	13%	3	14%
Квалитетно јавно здравство за сите	1	5%	11	8%	3	14%
Овозможување еднакви можности за лицата со хендикеп	0	0%	5	4%	2	10%
Зголемување на безбедноста на граѓаните	0	0%	5	4%	1	5%
Еднаквост на доход и прогресивна даночна стапка	4	21%	19	14%	4	19%
Друго					3	14%

Кои од подолу наведените права и слободи сметате дека се најзагрозени?

Одговор	Организации		Поединци		Интелектуалци	
основните права и слободи пропишани со меѓународни акти	7	37%	39	29%	6	33%
родова еднаквост	1	5%	3	2%	3	17%
правата на децата и младите	0	0%	3	2%	1	6%
слобода на изразување и независност на медиумите	10	53%	81	60%	4	22%
право на полова и сексуална ориентација	1	5%	8	6%	3	17%
Друго					1	6%

Дали сметате дека сите граѓани на Македонија имаат доволно загарантирана слобода?

Како би го оцениле работењето на Владата на Република Македонија во смисла на одговорност

Како би го оцениле работењето на Владата на Република Македонија во смисла на одговорност

Како би го оцениле работењето на Владата на Република Македонија во смисла на демократија

Кои од следните директни одговорности на Владата на Република Македонија сметате дека е најзагрозена?

Одговор	Организации		Поединци		Интелектуалци	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
Спроведување на слободни непосредни и демократски избори	2	11%	28	21%	5	20%
Партизација на јавната администрација	5	26%	37	28%	6	24%
Почитување на независноста на законодавната и судската власт	6	32%	12	9%	5	20%
Напредок во Евро-Атлантските интеграции	2	11%	14	10%	1	4%
Намалување на невработеноста	1	5%	8	6%	1	4%
Заштита на работничките прав	2	11%	6	4%	2	8%
Подобрување на стандардот на живот	1	5%	24	18%	3	12%
Студентскиот и ученичкиот стандард	0	0%	5	4%	2	8%

Дали во изминатите пет (5) години во целост се почитува Уставот на РМ?

Дали во Македонија во моментот постои општествена криза?

Дали во Македонија во моментот постои политичка криза?

За овие две прашања во сите прашалници со над 84% одговорот е ДА.

Можности за заедничка платформа на прогресивните сили

Дали во моментот препознавате прогресивни политички партии во Македонија?

Дали е можна некаква форма на соработка со политички партии заради остварување на вашите цели и унапредување на општеството?

Одговор	Организации	
Да	5	26%
Не	2	11%
Можеби	12	63%

Дали сметате дека е потребно да се изгради заедничка платформа за соработка и делување на сите политички партии, организации, интелектуалци и поединци кои се залагаат за прогресивни цели?

Одговор	Организации		Поединци	
	Да	9	47%	71
Не	2	11%	6	4%
Можеби	8	42%	58	43%

Колку сметате дека ваквата платформа е неопходна?

Одговор	Организации		Поединци	
	Заедничката платформа е	15	83%	91
Заедничката платформа не би направила разлика	3	17%	42	32%

Интелектуалците и политичките партии на оваа група на прашања имаа можност да одговорат со свои коментари, а имаше и дополнително прашање, дали ваквата платформа треба и може да биде наднационална. Генерално сите сметаат дека ваква платформа е неопходна, а нивните коментари ќе ги искористиме за дефинирање на заклучоците и препораките.

ЗАКЛУЧОЦИ

Врз основа на спроведените анкети, а поаѓајќи од нашите претпоставки можеме да ги донесеме следните заклучоци:

1. Во моментот во Република Македонија постои изразена општествена и политичка криза, а Уставот не се почитува во целост во изминатите пет години,
2. Застојот во општествениот развој најмногу се должи на неодговорната, недемократска и нетранспарентна работа на Владата на РМ,
3. Граѓанското општество во Македонија не е доволно развиено, нема загарантирана слобода за сите, а еднаквите можности се предуслов за развој на општеството,
4. Работата на Владата е оценета или како недоволно или целосно неодговорна, недемократска и нетранспарентна, а најголем проблем со спроведување на своите директни надлежности Владата има со: почитување на независноста на законодавната и судската власт, партизација на јавната администрација и спроведување на слободни непосредни и демократски избори,
5. И покрај тоа што убедливо најголемиот дел од анкетираниите сметаат дека лично се залагаат за прогресивни цели, сепак не доволно јасно препознаваат прогресивни политички партии,
6. Соработката со други поединци, организации и политички партии е прифатлива за остварување на своите цели, но сепак постои сомнеж кај поединците дека тоа може да се направи преку делување во политичка партија,
7. Неопходно е сите политички партии, организации, интелектуалци и поединци кои се залагаат за прогресивни цели да се обединат под заедничка платформа заради надминување на моменталната општествена и политичка криза.

ПРЕПОРАКИ ЗА КРЕИРАЊЕ НА ПОЛИТИКИ

Спроведеното истражување даде јасна слика за моменаталната состојба и во најголем дел ги потврди нашите претпоставки. Имајќи ги во предвид изведените заклучоци од спроведените анкети, како и коментарите наведени во истите, ќе пробаме во неколку точки да поентираме со следните препораки за делување и креирање на политики:

1. Прогресивните политички партии мора да се вратат кон корените на идеологијата за да бидат препознаени како такви, при што треба да се води внимателна кадровска политика со исфрлање на површината на квалитетниот и докажан кадар кој во своето делување на дело ја покажува левата прогресивна идеологија,
2. Демистифицирање на наметнатата теза која во моментот владее во Македонија дека членувањето и соработка со политичка партија (поготово опозициона) е нешто неприродно и лошо,
3. Реафирмирање на темелните вредности на Уставот како основа на демократијата, слободата, правдата и еднаквоста,
4. Креирање на заедничка платформа со сите прогресивни сили во општеството која реално ќе се базира на искрена и рамноправна основа, на меѓусебна доверба, почит и солидарност,
5. Јасно да се стави до знаење на јавноста дека една таква платформа нема да биде во функција на поединци или партија, туку ќе биде од полза на целото општество, ќе понуди видлив развој и напредок и секој поединец емотивно ќе ја препознае како своја платформа,
6. Платформата мора да понуди брзи решенија на моменталните проблеми кои креираат општествена и политичка криза, но и да понуди механизми кои во иднина ќе гарантираат дека системот ќе може самостојно, ефикасно и успешно да се справи со сите обиди за злоупотреба на власта и наметнување на вољата на поединци и групации над граѓаните,
7. Платформата мора да биде наднационална и да понуди јасен концепт за изградба на наднационално, граѓанско општество, каде секој граѓанин на Македонија ќе ги ужива подеднако сите загарантирани права и слободи со Уставот на РМ.

РЕФЕРЕНЦИ

- ОБСЕ и ОДИХР, Меѓународна набљудувачка мисија за изборите (мнми) во Република Македонија, ИЗЈАВА ЗА ПРВИЧНИТЕ НАОДИ И ЗАКЛУЧОЦИ, Скопје, 28.04.2014 година, <http://www.osce.org/mk/odhr/elections/fyrom/118079?download=true>
- Европска Комисија, ИЗВЕШТАЈ ЗА НАПРЕДОКОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2013, Брисел, 16.10.2013 година, СВД (2013) 413 конечна верзија,
- U.S. Department of State, <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm#wrapper>
- Freedom House, <http://freedomhouse.org/report/freedom-press/2013/macedonia#.U5qyqZSSzTo>; <http://freedomhouse.org/sites/default/files/NIT-2014-06-12-2014-Macedonia-proof2.pdf>
- Reporters Without Borders, <http://rsf.org/index2014/en-index2014.php>
- Маргарита Цаца Николовска, Анализа за независноста на судството во РМ - перцепција, потешкотии и предизвици, Институт за човекови права, Скопје, август 2013,
- МЦМС, Истражувања и публикации:
<http://mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/1541-izveshtaj-za-ovozmozhuvachkata-okolina-za-razvoj-na-gragjanskiot-sektor-vo-makedonija.html>,
<http://mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/1139-dolg-pat-do-pogolem-graganski-angazman-rezime.html>,
<http://mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/1140-dolg-pat-do-pogolem-graganski-angazman-izvestaj.html>
- F.S. Marvin, The idea of progress, in F.S. Marvin, ed. , Progress and history, Oxford University Press, 1919
- Ханс Лилије, Мартин Лутер 1483-2003, Огледало, Скопје, 2003
- <http://en.m.wikipedia.org/wiki/Progressivism>
- Павел Шатев, Солунскиот атентат и заточениците во Фезан, Култура, 1994, стр. 42
- Александар Т. Христов, Вмро и македонската државност 1893-1934, Култура, 1993
- Andrew Rossos, Macedonia and the Macedonians, Hoover Institution Press, 2008
- ``Политичката моќ и покорноста``, Сашо Орданоски, Март 2014
- ``Од диктатура до демократија`` - Џин Шарп
- Активно Граѓанство, (Во рамките на Школата за Граѓански активизам, Март, 2014 год)